

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 254/2015
14.07.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Гордане Ајншпилер-Поповић и Јелене Боровац, чланова већа, у спору по тужби тужиоца-противтуженог Предузећа за ... „АА“ из ..., кога заступају пуномоћници Анета Миловановић и Божидар Иванишевић, адвокати из ..., против туженог–противтужиоца Стамбене задруге „ББ“ из ..., кога заступа пуномоћник Снежана Живановић, адвокат из ..., ради исплате дуга по тужби у износу од 5.428.221,15 динара, а по противтужби ради исплате износа од 2.773.821,20 динара, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6093/14 од 16.04.2015. године, у седници већа одржаној дана 14.07.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца-противтуженог „АА“ из ..., изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 6093/14 од 16.04.2015. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр.4529/13 од 08.05.2014. године, ставом првим изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе а ставом другим дозвољено је објективно преиначење противтужбе. У ставу трећем изреке утврђено је да постоји потраживање тужиоца-противтуженог према туженом-противтужиоцу у износу од 5.428.221,15 динара као и у делу који се односи на законску затезну камату на износе и по датумима доспећа ближе наведеним у изреци. Ставом четвртим утврђено је да постоји потраживање туженог-противтужиоца према тужиоцу-противтуженом у износу од 1.416.971,30 динара са законском затезном каматом почев од 18.02.2008. године па до исплате. Ставом петим констатовано је да су се потраживања из става три и четири изреке пресуде пребила до износа од 1.416.971,30 динара са законском затезном каматом почев од 18.02.2008. године па до исплате. Ставом шестим обавезан је тужени-противтужилац да плати тужиоцу-противтуженом износ од 4.011.249,85 динара и законску затезну камату на износе и по датумима доспећа ближе наведеним у изреци. Ставом седмим одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да суд обавезе туженог да му на износ од 1.596.831,39 динара исплати

законску затезну камату почев од 18.02.2008. године до 05.03.2014. године, као и у делу у којем је тражио да се обавезе тужени да му исплати законску затезну камату на износе и по датумима доспећа ближе наведеним у изреци. Ставом осмим одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца у делу у којем је тражио да суд обавезе тужиоца противтуженог да му исплати износ од 1.356.849,90 динара са законском затезном каматом од 18.02.2008. године па до исплате. Ставом деветим изреке обавезан је тужени противтужилац да исплати тужиоцу противтуженом износ од 853.787,78 динара на име трошкова парничног поступка.

Привредни апелациони суд пресудом Пж 6093/14 од 16.04.2015. године, преиначује пресуду и Привредног суда у Београду П бр.4529/13 од 08.05.2014. године у ставу III, IV, V, VI, VII, VIII и IX изреке тако што одбија тужбени захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да се тужени-противтужилац обавезе да тужиоцу противтуженом на име главног дуга плати износ од 5.428.221,15 динара са законском затезном каматом почев од 18.02.2008. године па до исплате, као неоснован. Обавезује тужиоца-противтуженог да туженом противтужиоцу плати износ од 1.565.495,28 динара са законском затезном каматом почев од 18.02.2008. године па до исплате, као и износ од 495.928,53 динара. Обавезује тужиоца-противтуженог да туженом противтужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 601.656,00 динара.

Против другостепене пресуде тужилац-противтужени изјављује благовремену и дозвољену ревизију и допуну ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Ревизијски суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 55/14) и одлучио као у изреци ревизијске пресуде из следећих разлога:

Ревизија тужиоца-противтуженог није основана.

Нижестепене пресуде нису захваћене битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе које би могле представљати основ за усвајање ревизије тужиоца-противтуженог, нема.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле уговор број 1739 дана 03.10.2002. године, ради завршетка грађевинских и занатских завршних радова на објекту подземне гараже на локацији ... број Сходно члану 1. уговора инвеститор овде тужени-противтужилац је наручио а извођач овде тужилац-противтужени се обавезао да за рачун инвеститора на основу техничке документације изведе грађевинско зидарске радове и занатско завршне радове на наведеном објекту по понуди број 101/02 од 02.10.2002. године, а на начин и под условима ближе наведеним

уговором. Инвеститор и извођач су утврдили вредност понуде на износ од 28.339.426,00 динара, а наведена понуда чини саставни део уговора. Тужилац – противтужени као извођач радова је водио грађевинске дневнике који се састоје од седам књига и обухватају период од 14.10.2002. до 07.12.2003. године, а сви листови уредно су потписани од стране заступника тужиоца –противтуженог ВВ као и од надзорног органа за грађевинске радове. Наведени дневници садрже предвиђене податке о извођачу радова, објекту, месту изградње, инвеститору као и радно време и опис радова. Парничне странке су одбиле своје учешће у изради коначног обрачуна радова.

Вештачењем путем вештака грађевинске струке, утврђено је да је тужилац – противтужени извршио уговором предвиђене радове и да укупна вредност изведених накнадних радова на дан испостављања 12 привремене ситуације по валутној клаузули износи 34.717.053,16 динар, док укупна вредност изведених уговорених радова на дан испостављања 12 привремене ситуације 31.12.2004. године без примене валутне клаузуле износи 30.640.955,93 динара. Тужилац-противтужени је каснио са завршетком радова 94 дана, а уговорна казна за наведени период прекорачења износи 1.416.971,30 динара. Тужилац–противтужени као извођач је уведен у посед 11.04.2003. године, а рок завршетка радова је био 25.12.2002. године. Услед неиспуњења уговорних обавеза од стране туженог-противтужиоца, тужилац-противтужени је остварио право на продужетак рока за 123 дана од 27.04.2003. године, а по основу вишка радова преко 10% од уговорене количине радова и има право на продужетак рока за 10 дана. Коначан рок за завршетак радова био је 27.05.2003. године. Вештак је био мишљења да коначни обрачун треба да се уради у складу са вредношћу радова применом валутне клаузуле.

Економско-финансијским вештачењем, утврђено је да висина потраживања тужиоца-противтуженог према туженом–противтужиоцу после извршеног пребијања међусобних потраживања са стањем на дан 18.02.2008. године уз примену девизне клаузуле, износи укупно 4.011.249,85 динара. Укупна висина потраживања туженог-противтужиоца према тужиоцу-противтуженом после извршеног пребијања међусобних обавеза и потраживања са стањем на дан 18.02.2008. године без примене девизне клаузуле износи 2.773.821,20 динара. Предмет тужбеног захтева је исплата дуга у износу од 5.428.221,15 динара, а противтужбеног захтева истакнутог ради пребијања је исплата износа од 2.773.821,20 динара.

Првостепени суд, утврђује потраживање тужиоца за износ од 5.428.221,15 динара са припадајућом каматом и противпотраживање туженог-противтужиоца за износ од 1.416.071,30 динара, врши пребој потраживања и обавезује туженог да тужиоцу плати 4.011.249,35 динара, а у преосталом делу захтев туженог-противтужиоца у износу од 1.356.849,90 динара са припадајућом каматом одбија као неоснован и одбија противтужбени захтев за 356.849,90 динара. Према израженом правном ставу првостепеног суда, тужилац-противтужени је доказао да је извршио уговорну обавезу и извео уговорене и накнадне радове и исте предао туженом на које тужени-противтужилац није имао

примедбе. Висину новчане накнаде за извршене радове првостепени суд је утврдио из допунског налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке прихватајући у целости обрачун накнаде дате у првој варијанти по којој је висина дуга туженог-противтужиоца утврђена применом валутне клаузуле у укупном износу од 5.428.221,15 динара. Као разлог за усвајање захтева у наведеном износу применом валутне клаузуле првостепени суд наводи да саставни део уговора закљученог између парничних странака чини понуда од 02.12.2002. године, односно предрачун тужиоца-противтуженог у којем је обрачун грађевинских и занатских завршних радова на предметном објекту сачињен применом валутне клаузуле (према курсу немачке марке у моменту састављања обрачуна). Према израженом правном ставу првостепеног суда тужени-противтужилац се сагласио са обимом и врстом извршених радова и вредношћу изведених радова, јер су испостављене привремене ситуације (укупно 12) у којима је обрачун извршен применом валутне клаузуле биле уредно оверене печатом туженог-противтужиоца.

Другостепени суд у одлуци по жалбама парничних странака изражава другачији правни став. Правни став по коме је приликом вештачења од стране вештака финансијске струке висина дуга туженог-противтужиоца погрешно утврђена применом валутне клаузуле, јер је према одредбама уговора између странака цена уговорена фиксно, без икаквих могућности примене валутне клаузуле. Самим тим није било основа да се износ дуга по 12 привременој ситуацији обрачуна применом валутне клаузуле као и у погледу преосталих привремених ситуација које је тужени-противтужилац уредно плаћао, већ је дуг морао бити утврђен на основу фиксно уговорених јединичних цена количине и обима изведених радова умањен за уплаћени износ. Утврђује и постојање противпотраживања туженог у укупном износу од 2.061.423,81 динар. Следом тих разлога преиначује првостепену пресуду, тако што одбија тужбени захтев тужиоца-противтуженог а усваја противтужбени захтев туженог-противтужиоца у досуђеном износу.

С обзиром на тако утврђено чињенично стање правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени, а усвојио противтужбени захтев.

Ревидент у ревизијским разлозима изражава супротан правни став од израженог става другостепеног суда.

Врховни касациони суд не прихвата у ревизији изражене правне ставове.

Чланом 630. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да уговор о грађењу је уговор о делу којим се извођач обавезује да према одређеном пројекту сагради у уговореном року одређену грађевину на одређеном земљишту, или да на таквом земљишту односно на већ постојећем објекту изврши какве друге грађевинске радове, а наручилац се обавезује да му за то исплати одређену цену.

У смислу члана 273. став 1. истог закона, прописано је да кад је казна уговорена за случај неиспуњења обавезе, поверилац може захтевати или испуњење обавезе или уговорну казну. Ставом четвртим наведене законске одредбе прописано је да кад је казна уговорена за случај да дужник задоцни са испуњењем, поверилац има право захтевати испуњење обавезе и уговорну казну. Поверилац не може захтевати уговорну казну због задоцњења ако је примио испуњење обавезе, а није без одлагања саопштио дужнику да задржава своје право на уговорну казну.

Парничне странке су закључиле уговор о грађењу, по коме се тужилац-противтужени као извођач обавезао да за рачун туженог-противтужиоца као инвеститора на основу техничке документације изведе грађевинско-зидарске и занатско завршне радове на објектима гараже у улици ... бр. ... према понуди број 101/02 од 02.10.2002. године и да у року од 20 дана усклади појединачне ставке из понуде, са укупно уговореном ценом из става 2. члана 2. уговора. Странке су утврдиле вредност понуде на износ од 28.339.426,00 динара. Тужени је у току поступка доставио понуду тужиоца .../... од 02.10.2002. године која чини саставни део закљученог уговора о извођењу радова од 03.10.2002. године из чије садржине се утврђује да је тужилац-противтужени понудио туженом-противтужиоцу да изведе преостале грађевинско-занатске радове на наведеном објекту подземне гараже за износ од 28.339.426,00 динара. Чињеница што је предрачун којим је вредност уговорених радова од 28.339.426,00 динара добијена тако што је вредност уговорених радова од 15.114.360,53 динара помножена односом курса ДМ из основног уговора (16,00 динара) и курса ДМ за обрачун (30,00 динара) тј. $15.114.360,53 \times 30,00/16,00 = 28.339.426,00$ динара не значи да се у конкретном случају висина дуга има обрачунати применом валутне клаузуле, односно према курсу немачке марке у тренутку састављања обрачуна. Одредбама уговора, је међу странкама уговорена фиксна цена без икакве могућности примене валутне клаузуле. Стога је износ дуга из привремених ситуација које је тужени-противтужилац уредно плаћао, морао бити утврђен на основу фиксно уговорених јединичних цена, количина и обима изведених радова умањен за уплаћен износ. На утврђени дуг без примене валутне клаузуле, требало је утврдити постојање против потраживања туженог-противтужиоца по основу претплаћених привремених ситуација у износу од 1.565.495,28 динара, на име главнице и на име разлике по основу камате од 495.928,53 динара.

Имајући у виду наведено, правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду, одбивши тужбени захтев тужиоца-противтуженог, за исплату износа од 5.428.221,15 динара имајући у виду да су парничне странке уговориле фиксну цену за изведене радове, због чега тужени не дугује тужиоцу наведени износ.

Такође је правилан закључак другостепеног суда да је потраживање туженог-противтужиоца, основано за износ 2.061.423,81 динар, који износ је тужени преплатио тужиоцу, имајући у виду да је тужени у целости извршио своје уговорне обавезе, исплативши тужиоцу укупно уговорену цену за изведене радове

и остао у претплати у наведеном износу. Тужени-противтужилац, нема право потраживања на име уговорне казне, који је обрачунао у складу са чланом 14. Уговора, јер је тужени-противтужилац примио испуњење уговора од тужиоца-противтуженог и није без одлагања саопштио тужиоцу-противтуженом да задржава право на уговорну казну.

Стога је и по оцени Врховног касационог суда, правилна одлука другостепеног суда којом је преиначио првостепену пресуду, тако што је одбио тужбени, а усвојио противтужбени захтев туженог-противтужиоца у досуђеном износу.

Наводи ревидента о погрешној примени материјалног права не могу се прихватити као основани.

Како не постоје ревизијски разлози тако ни они на које се пази по службеној дужности ревизијски суд је на основу овлашћења из члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци ревизијске пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић